

Daňová evidence podnikatelů 2017

- *minimum daňové optimalizace*
- *daňové příjmy a výdaje*
- *výdaje uplatněné paušálem*
- *evidence zvířat v daňové evidenci*
- *uplatnění výdajů u spolupracujících osob*
- *přehled slev uplatnitelných v daňovém příznání*
- *komplexní příklad vedení daňové evidence*
- **vyplněné nové daňové příznání za rok 2016**

Jiří Dušek, Jaroslav Sedláček

**Daňová
evidence
podnikatelů
2017**

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **tresně stíháno**.*

Edice Účetnictví a daně

Ing. Jiří Dušek, doc. Ing. Jaroslav Sedláček, CSc.

Daňová evidence podnikatelů 2017

Vydala GRADA Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

tel.: 234 264 401, fax: 234 264 400

www.grada.cz

jako svou 6 480. publikaci

Realizace obálky Vojtěch Kočí

Sazba Jan Šístek

Odborná redaktorka: Lenka Doležalová

Počet stran 144

Čtrnácté vydání, Praha 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© **GRADA Publishing, a.s., 2017**

ISBN 978-80-271-9611-1 (ePub)

ISBN 978-80-271-9610-4 (pdf)

ISBN 978-80-271-0424-6 (print)

Obsah

Předmluva J. Sedláčka z roku 2012	7
Předmluva k aktuálnímu vydání	8
1 Předmět a cíl daňové evidence	9
1.1 Právní úprava daňové evidence	9
1.2 Předmět daňové evidence	10
1.3 Cíl daňové evidence	11
1.4 Daň z příjmů a solidární daň od roku 2013	12
1.5 Zahnutí daně dědické a darovací do zákona o daních z příjmů od 1. 1. 2014	13
1.6 Oznámení o osvobozených příjmech FO	14
1.7 Jednoduché účetnictví (novela – zákon o účetnictví č. 221/2015 Sb.)	14
1.8 Elektronická evidence tržeb (zákon č. 112/2016 Sb.)	14
2 Forma a obsah daňové evidence	16
2.1 Obsah daňové evidence	16
2.2 Forma daňové evidence	16
2.3 Způsoby oceňování majetku a dluhů	17
2.4 Skutečný stav majetku a dluhů	18
2.5 Daňový doklad	19
2.6 Nezaplacené náklady, které jsou v daňové evidenci daňovým výdajem	20
2.7 Zákon o daních z příjmů § 7b Daňová evidence	20
2.8 Archivace v daňové evidenci	21
2.9 Cizí měna v daňové evidenci	21
3 Evidence příjmů a výdajů	23
3.1 Evidence příjmů	23
3.2 Evidence výdajů	24
3.3 Výdaje paušálem	25
3.4 Spolupracující osoby	26
3.5 Deník příjmů a výdajů	27
4 Daňová evidence pohledávek	32
4.1 Oceňování pohledávek	32
4.2 Obsah a forma evidence pohledávek	32
5 Daňová evidence dluhů	35
5.1 Oceňování dluhů	35
5.2 Obsah a forma evidence dluhů	35
5.3 Zápočet pohledávek a dluhů	36
5.4 Zánik dluhu dohodou mezi věřitelem a dlužníkem	37
5.5 Platební kalendář	37
6 Evidence daně z přidané hodnoty	39
6.1 Předmět daně z přidané hodnoty	39
6.2 Registrační povinnost plátce DPH	39
6.3 Ostatní k DPH	40
6.4 Kontrolní hlášení DPH (§ 101c až § 101k zákona DPH)	41
6.5 Vedení evidence DPH	42
7 Evidence dlouhodobého majetku	43
7.1 Oceňování dlouhodobého majetku	44
7.1.1 Ocenění pořizovací cenou	44
7.1.2 Ocenění vlastními náklady	45
7.1.3 Ocenění cenou stanovenou pro bezúplatné plnění	45
7.1.4 Ocenění majetku reprodukční cenou	46
7.2 Evidence dlouhodobého majetku	46
7.3 Odpisy dlouhodobého majetku	48
7.3.1 Rovnoměrné odpisování	50
7.3.2 Zrychlené odpisování	51
7.4 Vyřazování dlouhodobého majetku	54
7.4.1 Vyřazování dlouhodobého majetku v důsledku prodeje	54

7.4.2	Vyřazování dlouhodobého majetku v důsledku darování	55
7.4.3	Vyřazování v důsledku škody nebo manka	55
7.4.4	Vyřazování v důsledku likvidace	56
7.4.5	Vyřazování v důsledku přearování majetku do osobního užívání	56
7.5	Evidence neodpisovaného dlouhodobého majetku	57
8	Evidence najatého majetku	58
8.1	Operativní leasing	58
8.2	Finanční leasing	58
8.3	Pojem akontace a problémy s ní spojené	59
8.4	Odkoupení najaté věci po skončení nájmu	60
8.5	Způsob evidence najatého majetku	61
8.6	Nahrazení finančního leasingu úvěrováním	61
9	Zásoby a jejich evidence	63
9.1	Vymezení zásob	63
9.2	Oceňování zásob	63
9.3	Evidence zásob	64
10	Zvířata	67
11	Krátkodobý finanční majetek	68
11.1	Korunová pokladna	68
11.2	Valutová pokladna	68
11.3	Ceniny	69
11.4	Korunové bankovní účty	69
11.5	Devizové bankovní účty	69
11.6	Krátkodobé cenné papíry	69
12	Mzdová evidence	71
13	Rezervy a jejich evidence	75
13.1	Rezervy na opravy hmotného majetku	75
13.2	Rezervy na péstební činnost	77
13.3	Ostatní rezervy	77
14	Evidence jízd a ostatních skutečností	78
14.1	Evidence jízd	78
14.2	Silniční daň	81
14.3	Náhrady při použití motorového vozidla	81
14.4	Evidence ostatních skutečností	84
15	Vedení deníku příjmů a výdajů	85
15.1	Transakce před zahájením podnikání	85
15.2	Transakce v průběhu zdaňovacího období	87
15.3	Úpravy prováděné před uzavřením deníku příjmů a výdajů	94
16	Minimum daňové optimalizace	97
17	Přechod z daňové evidence na účetnictví	98
18	Komplexní příklad	100
19	Příznání k dani z příjmů fyzických osob	127
19.1	Přehled hlavních slev uplatnitelných v daňovém priznání	127
19.2	Daňové zvýhodnění na vyživované dítě (§ 35c/1 ZDP)	127
19.3	Příjmy, které se zahrnují či nezahrnují do vlastního příjmu manželky (manžela)	127
19.4	Školovné – sleva na umístění dítěte (§ 35bb ZDP)	128
19.5	Možnost zahrnutí dohod o provedení práce do daňového priznání	128
19.6	Sociální a zdravotní pojištění OSVČ – minimální zálohy	129
19.7	Lhůta pro podání daňového priznání	129
20	Příklad vyplnění daňového priznání za rok 2016	130
20.1	Zadání příkladu	130
20.2	Postup sestavení daňového priznání podnikatele za rok 2016	131
	Seznam literatury	141

Předmluva J. Sedláčka z roku 2012

Cílem této publikace je poskytnout základní informace podnikatelům o vedení daňové evidence, o jejích výhodách a nevýhodách ve srovnání s účetnictvím a o jejím uplatnění při sestavování příznání k dani z příjmů. Daňová evidence nahradila jednoduché účetnictví, které bylo zrušeno k 1. 1. 2004 novelou zákona o účetnictví. Účtovat budou nadále pouze účetní jednotky, a to podvojně, stejně jako ostatní členské země Evropské unie.

Daňová evidence je tedy předepsána pro podnikatele, kteří vedli jednoduché účetnictví anebo nevedli žádné účetnictví, ale hodlají prokazovat svoje výdaje spojené s podnikáním podle zákona o daních z příjmů.

Výhodou daňové evidence je nesporně její nižší administrativní náročnost v porovnání s jednoduchým účetnictvím i menší požadavky na technické zabezpečení. Na druhé straně však pokrývá především potřeby vyplývající z daňové povinnosti a již méně je využitelná pro řízení firmy. Oddělením od účetnictví se daňová evidence sice osamostatnila pokud jde o deník příjmů a výdajů, ale nadále používá tradičního účetního přístupu, pokud jde o vedení ostatních složek evidence majetku a dluhů podnikatele.

Struktura publikace je tvořena jednotlivými kapitolami, které na sebe logicky navazují a směřují ke konečnému cíli, tj. ke zjištění základu daně z příjmů podnikatele a k sestavení daňového příznání.

V první a druhé kapitole je vymezen předmět a metody daňové evidence. Další kapitoly se věnují vedení deníku příjmů a výdajů a ostatních složek daňové evidence. Na závěr publikace je zpracován komplexní příklad, který demonstruje postup vedení evidence podnikatele v průběhu zdaňovacího období a příklad sestavení daňového příznání jako poslední úkol uplynulého roku.

Formální uspořádání publikace odpovídá modernímu pojetí učebnic a příruček, které přinášejí nové poznatky v přehledné a přístupnější podobě, usnadňují jejich osvojení a přenos do podnikatelské praxe. Může být využita nejen v malých a středních podnicích, které dosud musely používat podvojně účetnictví, ale i podniky, pro něž změnou legislativy zanikla povinnost účtovat podvojně. Je i příležitostí pro nové podnikatele, kteří se rozhodnou prokazovat výdaje podle zákona o daních z příjmů.

J. Sedláček

Předmluva k aktuálnímu vydání

Toto vydání reaguje na zákonné změny. Jsou zde uváděny aktuální odkazy na zákonné předpisy.

Byly doplněny některé nové kapitoly – např.:

- Zvířata
- Elektronická evidence tržeb
- Sociální a zdravotní pojištění OSVČ – minimální zálohy

Z důvodu ještě plně nezažitých nových pojmů vyvolaných rektifikací soukromého práva je uveden stručný slovník pojmů z nového občanského zákoníku (NOZ) a zákona o obchodních korporacích (ZOK):

Starý pojem	Nový pojem
závazek	dluh = co má být ze závazku plněno
sdružení	společnost
člen sdružení	společník společnosti
dar	bezúplatné plnění
půjčka	zápůjčka
úvěr a půjčka	úvěrový finanční nástroj
nájem	pronájem, pacht
společnost	obchodní korporace
podnik nebo část podniku	obchodní závod
společník, člen družstva	člen obchodní korporace
příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky	příjmy ze závislé činnosti
příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti	příjmy ze samostatné činnosti
dividendy a jiné podíly	podíly na zisku

Některé příklady jsou ponechány v původním starším časovém období. Jedná se o některé speciální případy, které takto skutečně platily. Pokud je již odlišný zákonný předpis pak je to uvedeno. Dále jsou to příklady, které probíhají přes více let – odpisy majetku, finanční leasing apod.

Příklad daňového priznání za rok 2016 je zpracován na daňovém portálu české daňové zprávy. Jedná se o výbornou možnost pro každého poplatníka, protože toto zpracování je s provedením všech možných kontrol. A zároveň jeho obsluha nevyžaduje žádné velké odborné počítačové vědomosti.

Své připomínky, náměty i vlastní zkušenosti můžete posílat na adresu: dusek.jiri@tiscali.cz.

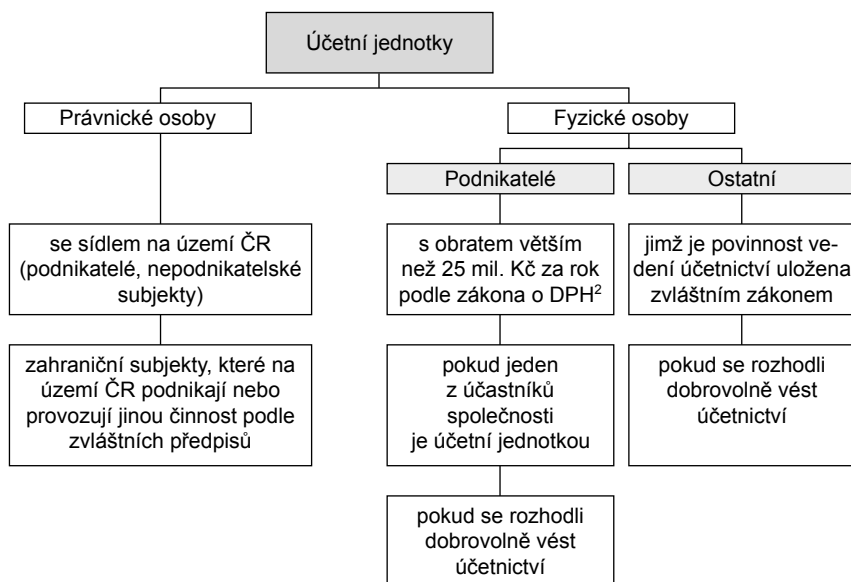
J. Dušek

1 Předmět a cíl daňové evidence

Daňová evidence si klade za cíl poskytnout údaje potřebné ke zjištění základu daně z příjmů. Je určena pro ty subjekty, které nejsou účetními jednotkami ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Za účetní jednotky se podle § 1 tohoto zákona považují právnické a některé fyzické osoby, jak je znázorněno na obr. 1.1. Novela zákona o účetnictví, která vstoupila v platnost od 1. 1. 2004, uložila účetním jednotkám vést podvojně účetnictví a současně zrušila jednoduché účetnictví¹. Místo jednoduchého účetnictví byla pro podnikatele zavedena daňová evidence v podobě záznamů pro daňové účely.

1.1 Právní úprava daňové evidence

Legislativně je daňová evidence upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. I když novela zákona o účetnictví již neuvažovala v roce 2004 s jednoduchým účetnictvím byla dána fyzickým osobám, prokazujícím povinnosti pro daňové účely, možnost přechodného období tak, aby 1. 1. 2005 bylo jednoduché účetnictví nahrazeno daňovou evidencí.

Obr. 1.1 Subjekty, které jsou účetní jednotkou ve smyslu zákona o účetnictví

¹ Tato koncepce jednotných účetních pravidel pro všechny druhy účtující subjektů je reakcí na vstup ČR do EU, jejíž členská země používají výhradně podvojně účtování a jednoduché účetnictví je pro ně neznámým pojmem.

² Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

1.2 Předmět daňové evidence

Podle toho jaký druh příjmů fyzické osoby, poplatníci daně z příjmů získávají a jaké výdaje k těmto příjmům uplatňují musí povinně vést následující dokumentaci:

- záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností (podnikatelé, kteří neuplatňují výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, ale v paušální výši, stanovené procentem z příjmů podle § 7 odst. 9, zákona o daních z příjmů),
- záznamy o příjmech a vynaložených výdajích v časovém sledu, evidenci hmotného majetku, který lze odpisovat, evidenci o tvorbě a použití rezervy na opravy hmotného majetku (pokud se vytváří), evidenci o pohledávkách a dlužích ve zdaňovacím období, ve kterém dochází k ukončení pronájmu a mzdové listy, pokud jsou vypláceny mzdy (poplatníci mající příjmy z pronájmu a uplatňující výdaje na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů podle § 9 zákona o daních z příjmů),
- daňovou evidenci ve smyslu § 7b zákona o daních z příjmů (fyzické osoby, které mají příjmy ze samostatné výdělečné činnosti³ a uplatňují výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Daňová evidence je v podstatě obdobou jednoduchého účetnictví, je však mnohem méně administrativně náročná, je značně jednodušší po metodické stránce a klade podstatně nižší nároky na technické vybavení. Zachycuje podle zásady jednoduchosti pouze peněžní toky, které bezprostředně souvisejí s podnikáním, a stav majetku a dluhů podnikatele (firmy) na konci zdaňovacího období. Obdobně jako účetnictví vymezuje složky majetku, které podléhají evidenci, a určuje metody oceňování majetku a dluhů. Výslovně není předepsána ani forma daňové evidence. Uložena je pouze povinnost uchovávat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období, pro která neskončila lhůta pro vyměření daně stanovená zákonem o daních z příjmů (§ 7b odst. 5) nebo zvláštním předpisem⁴.

Příklad 1.1: Pan Jan Marek podniká na základě živnostenského oprávnění a v roce 2006 vedl daňovou evidenci. Jeho příjmy za prodej zboží činily podle peněžního deníku 15 324 863 Kč. Od jakého data musí přejít na dvojnásobné účetnictví?

Řešení:

Z pana Marka se stala od 1. 1. 2007 účetní jednotka a jestliže nechce dobrovolně zahájit vedení účetnictví, povede v roce 2007 daňovou evidenci⁵.

Příklad 1.2: Pan Petr Novotný, který podniká jako fyzická osoba, hodlá uplatňovat za rok 2010 skutečně vynaložené výdaje při tvorbě dílčího základu daně z příjmů podle § 7 zákona o daních z příjmů. Ke kterému datu musí zahájit vedení účetnictví, jestliže se na vlastní žádost nechal zapsat do obchodního rejstříku k 10. srpnu 2011?

³ dále jen podnikatelé

⁴ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

⁵ Účetnictví nemusí vést ani v roce 2008, neboť podle zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, kterým se mění částka v § 1 odst. 2 písm. e) zákona o účetnictví od 1. 1. 2008 z 15 mil. Kč na 25 mil. Kč, nepřevýšil obrat podnikatele v roce 2006 částku 25 mil. Kč.

Řešení:

Petr Novotný má povinnost vést účetnictví ode dne zápisu do obchodního rejstříku, tj. od 10. 8. 2011 až do dne výmazu z obchodního rejstříku, jestliže mu nevznikla povinnost vést účetnictví z jiného důvodu (např. při překročení obratu 25 mil. Kč). Do 9. 8. 2011 měl povinnost vést daňovou evidenci podle § 7b zákona o daních z příjmů za účelem zjištění základu daně a daně z příjmů.

Příklad 1.3: Podnikatel (fyzická osoba) dosáhl v roce 2006 obratu 30 mil. Kč. Musí vést účetnictví?

Řešení:

Podnikatel se stal od 1. 1. 2007 účetní jednotkou a od 1. 1. 2008 povede účetnictví⁶ minimálně po dobu pěti let, neboť jeho obrat v roce 2006 převýšil částku 25 mil. Kč⁷.

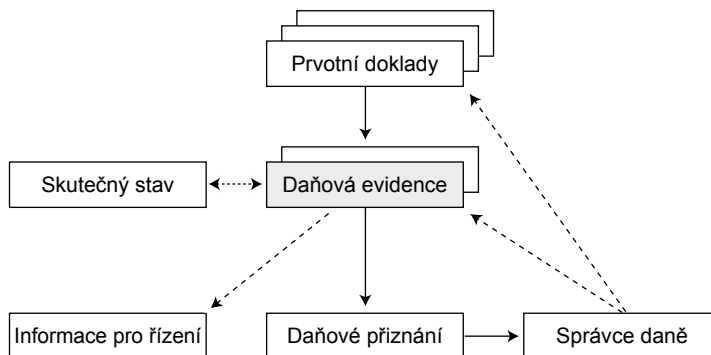
Příklad 1.4: Obrat podnikatele byl v roce 2006 ve výši 22 mil. Kč a v roce 2007 dosáhl 26 mil. Kč. Od jakého data povede účetnictví?

Řešení:

Od 1. 1. 2007 se stal účetní jednotkou, avšak od 1. 1. 2008 účetnictví vést nemusí (nedosáhl v roce 2006 obratu 25 mil. Kč). Znovu se stane účetní jednotkou od 1. 1. 2008 a účetnictví povede od 1. 1. 2009 (minimálně po dobu pěti let).

1.3 Cíl daňové evidence

Daňová evidence slouží ke zjištění základu daně z příjmů (je vstupní databází pro daňové přiznání), ale pokud bude průběžně vedena, má i druhý užitek, neboť poskytuje přehled o stavu a pohybu majetku a dluhů podnikatele (firmy) a je tedy využitelná pro ekonomické rozhodování, pro řízení firmy. Stejně jako účetnictví se opírá o prvotní doklady, z nich provádí záznamy, které dále třídí a sumarizuje. Postup zpracování daňové evidence je schematicky znázorněn na obrázku 1.2.

Obr. 1.2 Postup vedení daňové evidence

⁶ Blíže viz předchozí ustanovení zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.

⁷ Podle § 4 odst. 3 zákona o účetnictví jsou tyto osoby povinny vést účetnictví od prvního dne účetního období následujícího po kalendářním roce, ve kterém se staly účetní jednotkou.

Z obrázku je zřejmé, že poslední fází je zpracování daňového přiznání, které předkládá podnikatel na konci příslušného zdaňovacího období správci daně. Do daňového přiznání musí být promítnuty i případné rozdíly mezi daňovou evidencí a skutečným stavem majetku a dluhů podnikatele, zjištěným na konci zdaňovacího období (tečkovaná vazba na obrázku 1.2). Zpětné (čárkované) vazby na obrázku pak znázorňují kontrolní funkci správce daně.

Dalším úkolem daňové evidence je zajistit povinnosti plynoucí podnikateli z § 100 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, pokud je registrovaným plátcem této daně. Daňová evidence musí poskytovat zejména údaje potřebné pro správné stanovení daňové povinnosti a musí být vedena v členění potřebném pro sestavení měsíčního nebo čtvrtletního daňového přiznání. Plátce DPH je povinen vést také evidenci uskutečněných plnění, která nejsou zdaňovatelná.

Příklad 1.5: Podnikatel, který vedl jednoduché účetnictví, přešel od 1. 1. 2004 na daňovou evidenci. Musí i nadále vést evidenci veškerých příjmů (i nezdánitelných) a veškerých výdajů (i daňově neuznatelných)?

Řešení:

V právních normách pro daňovou evidenci není tato povinnost explicitně vyjádřena, avšak přijímá-li poplatník daně z příjmů fyzických osob provozující samostatnou činnost platby, je kromě evidence stanovené obecně závaznými právními předpisy povinen vést evidenci (záznamy) denních tržeb⁸. Z toho plyne, že vede-li podnikatel pokladnu, musí vést pokladní deník a zajistit i jeho návaznost na bankovní účty. Jinak řečeno musí prokázat stav a pohyb veškerého peněžního majetku v pokladně i na účtech, který souvisí s podnikáním (zahrnutého v obchodním majetku).

1.4 Daň z příjmů a solidární daň od roku 2013

Od roku 2013 platí základní sazba daně 15 %.

Od zdaňovacího období 2013 až 2015 se zvyšuje tato sazba nad stanovený limit základu o tzv. solidární daň ve výši 7 %.

Výpočet je odvislý od průměrné mzdy podle zákona upravující pojistné na sociální zabezpečení.

Poplatník se solidární daní (tj. i zaměstnanec) si musí podat sám daňové přiznání poprvé za rok 2013 (§ 38g/4).

Solidární zvýšení daně u zálohy zaměstnance (§ 38ha):

Solidární zvýšení daně u zálohy činí 7 % z kladného rozdílu mezi příjmy zahrnovanými do základu pro výpočet zálohy (= hrubá mzda) a 4násobkem průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení.

Mzdový list musí za každý kalendářní měsíc obsahovat částku tohoto rozdílu.

Solidární zvýšení daně (§ 16a):

Solidární zvýšení daně činí 7 % z kladného rozdílu mezi součtem příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně podle § 6 (= hrubá mzda) a dílčího základu daně podle § 7 (z podnikání)

⁸ § 97 odst. 1 daňového řádu, zákon č. 280/2009 Sb.

v příslušném zdaňovacím období a 48násobkem průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení.

Vykázanou daňovou ztrátu z podnikání lze již od roku 2014 uplatnit proti základu z § 6.

Rok	Vyhláška	Průměrná mzda	Solidární zvýšení daně nad	
			měsíční (4×)	roční (48×)
2013	324/2012 Sb.	25 884	103 536	1 242 432
2014	296/2013 Sb.	25 942	103 768	1 245 216
2015	208/2014 Sb.	26 611	106 444	1 277 328
2016	244/2015 Sb.	27 006	108 024	1 296 288
2017	325/2016 Sb.	28 232	112 928	1 355 136

1.5 Zahrnutí daně dědické a darovací do zákona o daních z příjmů od 1. 1. 2014

K 1. 1. 2014 je daň dědická a darovací zahrnuta do zákona o daních z příjmů. Zákon používá pojem „bezúplatný příjem“, který zahrnuje:

- příjmy z dědění
- příjmy z odkazu
- darování
- jiné příjmy nabyté bez poskytnutí protiplnění

Již tedy nerozlišuje, zda-li byly dary přijaty v souvislosti s podnikáním, či nikoliv.

Bezúplatné příjmy jsou:

- dle § 4a/1/m a § 19b/1/d:
 - vydlužitele při bezúročném zápůjčce
 - vypůjčitele při výpůjčce
 - výprosníka při výprose
- dle § 10/3c:
 - ostatní bezúplatné příjmy (dědictví,...)

Bezúplatné příjmy FO (§ 4a/1/m, § 10/3 jiné než § 4a/1/m) jsou osvobozeny:

- od příbuzného v linii přímé a v linii vedlejší, pokud jde o...
- od osoby se kterou před obdržáním žil bezprostředně nejméně 1 rok ve společně hospodařící domácnosti nebo byl na tuto osobu odkázán výživou
- obmyšleného z jeho majetku...
- v úhrnu příjmy od téhož poplatníka nepřesáhnou ve zdaňovacím období
 - 100 000 Kč (§ 4a/1/m/4.)
 - 15 000 Kč (§ 10/3/c/4.) ostatní nahodilý bezúplatný příjem

1.6 Oznámení o osvobozených příjmech FO

Jedná se o úplně nové oznámení správci daně. Poprvé se toto oznámení podává až za zdaňovací období roku 2015, tj. nejspíše do 31. 3. 2016.

Pokud FO obdrží příjem, který (§ 38v):

- je od daně z příjmu FO osvobozen,
- je vyšší než 5 000 000 Kč (nelze rozložit),
- a toto nemůže FU zjistit z rejstříků či jiné evidence (jeho zjištění zveřejní na webu) (§ 38v/3),

je povinna oznámit FU (není určena forma) u tohoto příjmu (§ 38v/2):

- výši ,
- popis okolností nabytí,
- datum vzniku,

a to do dne podání daňového přiznání za období, kdy příjem obdržel (§ 38v/1), i když nemusí podat DP.

U společného jmění manželů – oznámí jeden (§ 38v/5).

Pokud toto neprovedete, jsou zde velké pokuty za neoznámení osvobozeného příjmu (§ 38w):

Z částky neoznámeného příjmu je pokuta	%
a) Povinnost splnil, aniž by byl vyzván	0,1 %
b) Povinnost splnil na základě výzvy náhradní lhůtě (38v/4)	10 %
c) Povinnost nesplní ani v náhradní lhůtě	15 %

Na stránkách Finanční správy naleznete:

- Formulář tohoto oznámení
- Podrobný přehled osvobozených příjmů.

1.7 Jednoduché účetnictví (novela – zákon o účetnictví č. 221/2015 Sb.)

Jednoduché účetnictví, které se objevilo v novele zákona o účetnictví (§ 13b), se netýká podnikatelů. Jde o možnost vést jednoduché účetnictví pro vyjmenované účetní jednotky s limitem příjmů a majetku do 3 000 000 Kč (§ 1f). Jde např. o honební společenstva, spolky PO, dobrovolné hasiče, církve atd.

1.8 Elektronická evidence tržeb (zákon č. 112/2016 Sb.)

Jedná se o úplně novou formu daňové kontroly u nás. Týká se fyzických i právnických osob podnikatelů a to plátců i neplátců DPH. Zákon nevyžaduje žádné konkrétní technické ani programové vybavení jako je tomu např. u registračních pokladen na Slovensku. Lze využít stávající pokladní systémy, pokud budou rozšířeny o možnost odeslat údaje o EET. Z tohoto důvodu zákon předpokládá minimální vícenásobky na zavedení EET.

Dle zjištění nejlacinější nové zařízení splňující požadavky EET lze pořídit cca za 5 000 Kč. Proto byla doplněna daňová sleva ve výši 5 000 Kč (§ 35/bc ZDP). Tato sleva se týká jen fyzických osob. Tuto slevu lze uplatnit jednorázově ve zdaňovacím období, ve kterém byla poprvé povinně zaevidována tržba v systému EET. POZOR: pokud dobrovolně, tak ne! Pokud poplatník povinně začne evidovat ve více zdaňovacích obdobích, pak si slevu na dani uplatní jen jednou, a to v tom prvním zdaňovacím období.

Poplatník s daňovou evidencí pro EET využívá svůj účetní program nebo i z důvodu provozních samostatné pokladní zařízení na odesílání a tisk účtenek EET. V tomto případě pokud není proveden automaticky přenos údajů do daňové evidence, lze na základě sumárních podkladů z takovéto pokladny zanést ručně tyto údaje do peněžního deníku.

Výhry s úctenkové loterie nepodléhají dani (§ 4/1/f/4.).

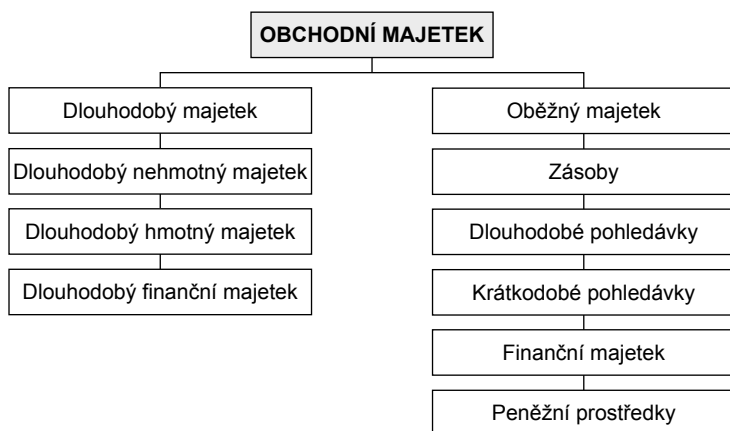
2 Forma a obsah daňové evidence

Daňová evidence obsahuje údaje o:

- příjmech a výdajích,
- majetku a dlužích podnikatele.

2.1 Obsah daňové evidence

Charakteristickým rysem evidovaných peněžních i hmotných toků je jejich příčinný vztah k podnikání tj. jsou získávány z prodeje výrobků, zboží a služeb (kladné přítoky – pozitivní cash flow) a vynakládány na dosažení, zajištění a udržení příjmů (záporné toky – negativní cash flow). Z tohoto zorného úhlu by měla daňová evidence zachytit všechny majetek a dluhy podnikatele (firmy), které ovlivňují základ daně z příjmů. Jde o majetek firmy, který je třeba k její hospodářské činnosti, a získané finanční zdroje (cizí kapitál), které se podílí na krytí majetku firmy. Strukturu obchodního majetku, který je pořizován a užíván podnikatelem, znázorňuje obrázek 2.1.

Obr. 2.1 Struktura majetku podnikatele (firmy)

Dluhy jsou definovány jako dluhy vůči věřitelům či dodavatelům, příp. jako povinnost provést v určité době sjednanou službu. V době, kdy není nutné peněžní dluhy uhradit, slouží jako zdroj peněz (tzv. obchodní úvěr). V daňové evidenci je zachycen majetek, který se podnikatel rozhodl vložit do svého obchodního majetku.

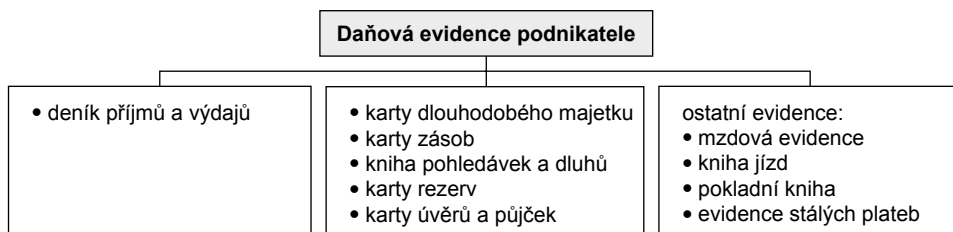
2.2 Forma daňové evidence

Podnikatel s příjmy z podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti může do daňové evidence zaznamenat pouze výdaje spojené s majetkem zahrnutým v obchodním majetku. Pro účely daně z příjmů fyzických osob se **obchodním majetkem** rozumí souhrn majetkových hodnot (věcí, pohledávek a jiných práv a penězi ocenitelných hodnot), které jsou ve vlastnictví podnikatele (firmy) a které byly nebo jsou obsahem daňové evidence. Nemovitosti nebo movité věci se přitom zahrnou do obchodního majetku celé a u podílového spoluvlastnictví

jejich část ve výši spoluvlastnického podílu, a to bez ohledu na to, zda je vložená nemovitost nebo movitá věc používána pro podnikání zčásti nebo celá.

Dnem vyřazení majetku z obchodního majetku podnikatele se rozumí den, který je zapsán v daňové evidenci. Vyřazením majetku z obchodního majetku (např. domu, ve kterém podnikal pro jeho osobní potřebu) nevzniká podnikateli žádný zdanitelný příjem, ten by nastal až v případě následného prodeje. Výdaje (náklady) podle § 24 zákona o daních z příjmů lze zapsat do daňové evidence pouze v prokázané výši a jen do výše stanovené zákonem.

Forma daňové evidence se bude odvíjet od jednotlivých složek obchodního majetku. Pro peněžní prostředky se přitom jeví jako vhodná evidence v deníku příjmů a výdajů a pro ostatní složky majetku a dluhů pak evidenční karty, nejčastěji v elektronické podobě. Schématicky je struktura daňové evidence podnikatele znázorněna na obrázku 2.2.

Obr. 2.2 Struktura daňové evidence podnikatele

Příklad 2.1: Musí mít podnikatel zřízen pro běžné podnikání bankovní účet?

Řešení:

Současná platná právní úprava obecně nepředepisuje tuto povinnost. Výjimkou je podnikatel, který je plátcem DPH, neboť v případě nadměrného odpočtu finanční úřad poukazuje vrácenou daň z přidané hodnoty na účet stanovený podnikatelem. Od 1. 7. 2004 vstoupil navíc v platnost zákon č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, podle něhož musí podnikatelé hradit i přijímat platby nad určený limit jen bezhotovostně.

Tento limit nově určil zákon č. 261/2014 Sb. a od 1. 12. 2014 je to částka 270 000 Kč.

2.3 Způsoby oceňování majetku a dluhů

Podnikatelé oceňují a zapisují do daňové evidence majetek a dluhy:

- a) k okamžiku uskutečnění hospodářské transakce,
- b) k poslednímu dni zdaňovacího období.

K oceňování v daňové evidenci se používají následující druhy cen:

- pořizovací cena, tj. cena, za kterou byl majetek pořízen a náklady související s jeho pořízením,
- reprodukční pořizovací cena, tj. cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se vykazuje v daňové evidenci,
- vlastní náklady, které zahrnují přímé náklady vynaložené na výrobu nebo jinou činnost, a nepřímé náklady, které se k výrobě nebo k jiné činnosti vztahují,
- jmenovitá hodnota,

- vstupní cena hmotného majetku, kterou se rozumí pořizovací cena (je-li majetek pořízen úplatně), vlastní náklady (je-li pořízen nebo vyroben ve vlastní režii), hodnota nesplacené pohledávky zajištěné převodem práv (u hmotného movitého majetku, který zůstává ve vlastnictví věřitele), reprodukční pořizovací cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu⁹ (v ostatních případech nabytí), cena zjištěná pro účely dědické a darovací (při nabytí majetku zděděním nebo darováním), hodnota technického zhodnocení¹⁰,
- zůstatková cena, která se určí jako rozdíl mezi vstupní cenou hmotného majetku a celkovou výší odpisů stanovených podle zákona o daních z příjmů a to i tehdy, když do výdajů na zajištění zdanitelných příjmů zahrnul podnikatel pouze poměrnou část odpisů (u majetku užívaného zčásti k podnikání) nebo když uplatňoval v některých zdaňovacích obdobích výdaje procentem z příjmů.

Pro účely daňové evidence se hmotný (dlouhodobý) majetek¹¹ oceňuje vstupní nebo zůstatkovou cenou. Pohledávky vstupují do daňové evidence ve jmenovité hodnotě nebo v pořizovací ceně u pohledávek nabytých postoupením, event. v ceně zjištěné pro účely dědění nebo darování u pohledávek nabytých děděním nebo darováním.

Ostatní majetek se oceňuje pořizovací cenou, je-li pořízen úplatně, vlastními náklady¹², je-li pořízen ve vlastní režii, nebo cenou zjištěnou pro účely daně dědické nebo darovací. Dluhy se oceňují při vzniku jmenovitou hodnotou, při převzetí pořizovací cenou. Peněžní prostředky a ceniny se oceňují jejich jmenovitými hodnotami. Pořizovací cenou pozemku je cena včetně porostu, pokud se nejedná o pěstitelský celek trvalých porostů.

Do pořizovací ceny majetku pořízeného formou finančního leasingu s následnou koupí najaté věci se zahrnou výdaje související s jeho pořízením, hrazené nájemcem. V případě úplatného pořízení nemovitých a movitých věcí, majetkových práv, pohledávek a dluhů nebo části uvedeného majetku a dluhů za jednu pořizovací cenu, se cena jednotlivých složek majetku stanoví v poměrné výši k ceně jednotlivých složek majetku oceněných podle zvláštního právního předpisu⁶, s výjimkou peněz, cenin, pohledávek a dluhů.

2.4 Skutečný stav majetku a dluhů

Pravidla pro daňovou evidenci výslovně nestanoví povinnost inventarizace majetku a dluhů. Ukládá pouze vést evidenci zásob, hmotného majetku, pohledávek a dluhů a zjistit skutečný stav na konci zdaňovacího období. O tomto zjištění sepíše podnikatel zápis. O případné rozdíly upraví základ daně podle § 24 a 25 zákona o daních z příjmů.

Zjistí-li podnikatel na konci období nebo v jeho průběhu, že u něho došlo např. k úbytku zásob, aniž by tyto prodal či použil pro svoji činnost, pak se jedná o škodu na straně podnikatele a příslušné výdaje spojené s pořízením předmětných zásob jsou daňovým výdajem do

⁹ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů.

¹⁰ Za technické zhodnocení se považují výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce (tj. zásahy do majetku, které mají za následek změnu jeho účelu nebo technických parametrů) a modernizace majetku (tj. rozšíření vybavenosti nebo použitelnosti majetku), pokud převýšily v úhrnu částku 40 000 Kč.

¹¹ Dlouhodobostí se podle § 29 zákona o daních z příjmů rozumí doba použitelnosti (doba provozně-technické funkce) delší než jeden rok.

¹² Pojem vlastních nákladů je vymezen v § 25 odst. 4 zákona o účetnictví jako přímé náklady vynaložené na výrobu nebo jinou činnost, popřípadě i část nepřímých nákladů, která se k vytvoření zásob nebo dlouhodobého majetku vztahuje.